

„Řetězce zkouší na lidi novou habadůru.“

Potraviny opět podražily

- editor007 | 25. května 2024

ČESKO: V minulých dnech proběhly médii zprávy o tom, že potraviny v prodejnách po měsících relativního klidu opět podražily. Některé položky v obchodech dokonce táhly dubnovou inflaci zase o něco nahoru. Podle odborníků jsou hlavními důvody zdražování rostoucí náklady na energie a suroviny, které se promítají do konečných cen potravin, další ale zase poukazují na „habadůru“ obchodníků, po níž vyhlíží květnové zlevnění. Zda ale skutečně přijde, je otázkou.

Zdražení se dotklo zejména rýže, mouky, masa a ryb. Mezi nejvíce postižené potraviny patří například losos, tvaroh a vepřové sádlo. Výrazné změny cen zaznamenaly i některé druhy zeleniny a ovoce, například citrony a papriky výrazně podražily, zatímco ceny rajčat a okurek klesly. Z alkoholických nápojů nejrychleji rostly ceny vína.

„Dubnové zrychlení meziročního růstu cen na téměř tři procenta bylo způsobeno především růstem cen potravin, alkoholických nápojů a pohonných hmot,“ uvedla vedoucí oddělení statistiky spotřebitelských cen ČSÚ Pavla Šedivá. Ceny zboží v dubnu v úhrnu meziročně vzrostly o 1,4 procenta a ceny služeb se zvýšily o 5,3 procenta.

Analytik trhu Karel Pospíšil uvedl, že situace je důsledkem kombinace několika faktorů. „Zvýšení cen energií, problémů v dodavatelských řetězcích a nepříznivého počasí přispěly k tomuto výraznému růstu cen,“ říká Pospíšil. Dodává, že spotřebitelé by se měli připravit na pokračující růst cen v následujících měsících.

Dalším faktorem, který ovlivňuje ceny potravin, je zvýšení DPH, které bylo zavedeno na začátku roku. To přispělo k dalšímu zvýšení nákladů na potraviny, což se odrazilo v konečných cenách pro spotřebitele.

Habadůra obchodníků

Podle ekonoma Lukáše Kovandy je klíčovým důvodem vyšší než očekávané dubnové inflace v plošnějším pohledu jednání obchodních řetězců. „Ty po Novém roce držely ceny potravin poměrně nízko, aby dokázaly, že do koncových cen promítly nižší DPH. To vydržely do Velikonoc. Když pak tlak médií a veřejnosti na ně polevil, ceny potichu zvedly a vrací se do zaběhnutých kolejí. Samozřejmě, v případě zmíněné čokolády, jež mezi březnem a dubnem zdražila o mimořádných takřka jedenáct procent, je na vině nejen cenotvorba řetězců, leč i zmíněné dění v zemích ve velkém pěstujících kakaové boby,“ dodal.

„Je ovšem i tak zřejmé, že řetězce zkouší na veřejnost novou habadůru. Dramatický pokles cen zemědělců, k němuž hlavně na přelomu roku docházelo, si totiž říká o další zlevňování potravin, ne o růst jejich cen. To by si ovšem řetězce nesměly navyšovat marže. Je tedy otázkou, zda jim je nyní zákazníci budou tolerovat. A zatím tolerují,“ míní.

Potraviny v českých obchodech jsou nyní navíc celkem asi o 35 procent dražší než v roce 2019. Ty dovozové zdražují méně než domácí. Podle některých kritiků by měl ministr zemědělství Marek Výborný prosadit zrušení vyhlášky komplikující dovoz čerstvých potravin, což by mělo pomoci.

„V čem konkrétně ta vyhláška, aktuálně výrazně omezená pouze na několik komodit z čistě zdravotně-bezpečnostních důvodů, komplikuje dovoz čerstvých potravin? A kterých konkrétně?“ uvedl v odpovědi na to Výborný.

Klidnější květen

Po výrazném růstu cen v dubnu by však měl květen přinést mírné úlevy. Některé potraviny sledované ČSÚ v květnu zlevnily. Například kilogram pšeničné hladké mouky lidé koupili za 19,18 koruny, což je o 2,89 procenta méně než v březnu a pokles o 9,27 procenta proti dubnu. Kromě mouky klesla i cena krystalového cukru na 26,55 koruny za kilogram, což je o 7,94 procenta méně než v předchozím měsíci.

Naopak některé položky i nadále zdražují. Nejvýrazněji proti dubnu zdražilo balení deseti vajec, které nyní stojí 44,72 koruny, což je nárůst o 3,23 procenta. Brambory a jablka také pokračují ve zdražování, přičemž kilogram konzumních brambor stojí 28,02 koruny, což je nejvyšší cena od začátku roku. Předseda Českého bramborářského svazu Josef Králíček připisuje nárůst cen brambor dlouhodobému suchu a špatné úrodě.

Podle Jakuba Seidlera, hlavního ekonoma České bankovní asociace, však dubnová čísla vyznívají poměrně příznivě. „Potvrzují postupné zklidňování inflačních tlaků ve službách a přinášejí korekci v cenách rostlinné výroby, což snižuje rizika přenosu do cen potravin pro spotřebitele.“

[ZDROJ](#)